

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 346/04-64

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Eduarda Bárányu a Juraja Babjaka vo veci sťažnosti Petra Kobzáka a Gabriely Kobzákovej, obaja bytom M. Č., zastúpených advokátom JUDr. O. P., Advokátska kancelária, P. B., v ktorej namietajú porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 1036/96, na verejnom zasadnutí 16. marca 2005 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 1036/96 **p o r u š i l** základné právo Petra Kobzáka a Gabriely Kobzákovej na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Petrovi Kobzákovi **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Žilina **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Gabriele Kobzákovej p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania Petra Kobzáka a Gabriely Kobzákovej v sume 22 145 Sk (slovom dvadsaťdvatisícstoštyridsaťpäť slovenských korún) na účet ich právneho zástupcu advokáta JUDr. O. P., Advokátska kancelária, P. B., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 346/04-24 z 24. novembra 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť Petra Kobzáka (ďalej aj „sťažovateľ“) a Gabriely Kobzákovej, obaja bytom M. Č. (ďalej aj „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. O. P., Advokátska kancelária, P. B., v ktorej namietajú porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 1036/96.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti uviedli, že 24. apríla 1996 zaslali prostredníctvom pošty okresnému súdu žalobu proti obci Lietavská Lúčka (ďalej len „žalovaná“), ktorou sa domáhajú, aby zaviazal žalovanú prihlásiť sťažovateľov na trvalý pobyt v dome v L. L. (ďalej aj „dom“). Na okresnom súde sa vec vedie pod sp. zn. 16 C 1036/96. Podľa sťažovateľov od podania žaloby až dosiaľ je okresný súd nečinný, voči nim ako účastníkom konania nebol vykonaný žiadny úkon a okresný súd v predmetnej veci neuskutočnil ani jedno pojednávanie. Keďže okresný súd už viac ako 7 rokov nekoná, konanie v uvedenej veci je podľa nich poznačené veľkými priet'ahmi, ktoré nie sú spôsobené správaním

sťažovateľov. Sťažovatelia v sťažnosti poukázali aj na skutočnosť, že v predmetnej veci nepoznajú ani dôvod nekonania súdu.

Na základe uvedených tvrdení sťažovatelia žiadali, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že okresný súd v predmetnom konaní porušil ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, aby okresnému súdu prikázal konať vo veci bez zbytočných prietáhov, aby im priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk a aby uložil okresnému súdu povinnosť nahradiť sťažovateľom trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom vo výške 9 340 Sk.

Na výzvu ústavného súdu zo 6. októbra 2004 právny zástupca sťažovateľov odpovedal podaním z 12. októbra 2004. Z obsahu jeho podania vyplýva, že sťažovatelia sťažnosť na prietahy podľa § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“) nepodali, avšak svoje práva si v predmetnom konaní chránili, o čom svedčí aj urgencia z 19. novembra 1996, ktorú zaslali okresnému súdu prostredníctvom advokátskej kancelárie.

Na základe výzvy ústavného súdu zo 6. októbra 2004 sa k sťažnosti sťažovateľov vyjadril aj okresný súd prostredníctvom svojho predsedu a vo veci konajúceho sudcu. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti sťažovateľov uviedol: „(...) *Ak sťažovatelia odvodzovali svoj nárok v konaní 16 C 1036/96 od vlastníctva k nehnuteľnosti, tak je samozrejmé, že súd odôvodnene čakal na výsledok súvisiacich konaní o vlastníctvo. Nemožno preto hovoriť o prietahoch v napádanom konaní, ktoré sudca ide uzavrieť (prejednaním a rozhodnutím) v roku v ktorom sa iné konanie uzavrelo. Okrem toho je pochybný právny základ takejto žaloby, čo pre prietahy v konaní nie je podstatné. Podstatné je, že podľa právnej úpravy evidencia trvalého pobytu má evidenčný charakter a nezakladá existenciu, či neexistenciu práv napr. k nehnuteľnostiam. Medzi občanmi panuje opačný názor a preto psychologicky majú sťažovatelia subjektívny pocit, že im vzniká ujma v súvislosti s týmto konaním, opak je však pravdou. Sťažnosť je neodôvodnená.* (...)“

Vo veci konajúci sudca okresného súdu vo svojom stanovisku k predmetnej veci okrem iného uviedol: „*Mám preto zato, že tvrdenie sťažovateľov o sedemročnom prieťahu konania nie je dôvodné, pretože konanie vedené na OS v Žiline pod č. 16 C 1036/96 bolo viazané na konanie vedené na OS v Žiline pod č. 12 C 48/96 a neskôr pod č. k. 12 C 378/00, ktoré bolo ukončené až v roku 2004. Aj vzhľadom na výsledok tohto konania, keďže na základe rozsudku o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva prestal byť sťažovateľ Peter Kobzák spoluvlastníkom domu v L. L., v takomto prípade mu žiadna alebo osobná ujma prípadným neskončením sporu nevzniká. Súhlasím s bodom 1, 2 návrhu nálezu sťažovateľov, aby súd vo veci konal a v tomto smere som nariadil termín hlavného pojednávania na deň 15. 11. 2004 o 08.30 hod. Nesúhlasím však, aby súd bol zaviazaný na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vzhľadom už na vyššie uvedené, že v súčasnej dobe po skončení konania o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva sťažovateľom žiadna osobná ani majetková ujma nevzniká a v súvislosti s prípadným prieťahom v konaní doposiaľ ani nevznikla.*“

Právny zástupca sťažovateľov ústavnému súdu na základe jeho výzvy v podaní zo 7. januára 2005 oznámil, že nesúhlasí s názorom okresného súdu, podľa ktorého konanie súdu v predmetnej veci bolo viazané na právoplatné skončenie konaní vedených pod sp. zn. 12 C 48/96 a sp. zn. 12 C 378/00. Predmetom konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 48/96 bolo zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, ktorých spoluvlastníkom bol sťažovateľ, a podľa názoru právneho zástupcu sťažovateľov toto konanie nebolo „*takého rázu, aby Okresný súd v Žiline nemohol konať o návrhu v konaní 16 C 1036/96.*“

Za rovnako neodôvodnenú považuje právny zástupca sťažovateľov aj námietku okresného súdu, podľa ktorej bolo potrebné v predmetnej veci vyčkať na právoplatné skončenie konania vo veci sp. zn. 12 C 378/00, v ktorom okresný súd rozhodoval o návrhu na povolenie obnovy konania sp. zn. 12 C 48/96. V závere svojho podania právny zástupca ústavnému súdu oznámil, že netrvá na konaní verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci.

Okresný súd podaním sp. zn. Spr. 3536/04 z 3. februára 2005 ústavnému súdu na základe jeho výzvy oznámil, že nesúhlasí s upustením od ústneho prejednanie predmetnej veci. V prílohe svojho listu ústavnému súdu súčasne zaslal uznesenie č. k. 16 C 1036/96-31 z 15. novembra 2004, ktorým súd konanie v predmetnej veci zastavil pre nedostatok právomoci na jej prejednanie.

Dňa 24. februára 2005 bolo ústavnému súdu doručené podanie právneho zástupcu sťažovateľov, v ktorom uviedol, že vzhľadom na zistenie nových okolností od podania ústavnej sťažnosti považuje za potrebné ústavnú sťažnosť upraviť. V ďalšom texte svojho podania uviedol, že v čase podania žaloby vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 16 C 1036/96, ktorou sa sťažovatelia domáhali, aby bol žalovaný zaviazaný prihlásiť ich na trvalý pobyt v dome v L. L., bol sťažovateľ podielovým spoluvlastníkom domu a k nemu priľahlých nehnuteľností v podiele 5/12, ako aj spoluvlastníkom pozemkov pri dome v podiele 7/18.

Spoluvlastníčka domu podala na okresnom súde žalobu vedenú pod sp. zn. 12 C 48/96 o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam. Uvedené nehnuteľnosti boli napokon prikázané spoluvlastníčke domu do jej výlučného vlastníctva a súd ju súčasne zaviazal povinnosťou vyplatiť náhradu sťažovateľovi za jeho spoluvlastnícky podiel. Po čiastočnom zaplatení náhrady za spoluvlastnícky podiel sťažovateľa v júni 2000 dobrovoľne dom uvoľnili. Z uvedených okolností podľa právneho zástupcu sťažovateľov vyplýva, že právny záujem sťažovateľov na tom, aby boli prihlásení na trvalý pobyt v dome, trval do mesiaca jún 2000. Okresný súd však v predmetnom konaní ani v tomto období nekonal.

Z obsahu doplnenia sťažnosti ďalej vyplýva, že „Prieťahy v tomto konaní pokračovali, ale sťažovatelia už nemali na veci skutočný záujem, pretože v dome nebývali. Je však nesporné, že do mesiaca jún 2000, kým v dome bývali, mali oprávnený záujem a potrebu, aby bol ich pobyt riadne evidovaný. Prieťahy Okresného súdu v Žiline pokračovali ďalej, ale toto ďalšie obdobie už nebolo na úkor sťažovateľov.

Na základe týchto skutočností žiadajú sťažovatelia priznať primerané finančné zadostučinenie za preťahy v konaní od podania žaloby do 15. 6. 2000 a upravujú pôvodne uplatnenú čiastku zo sumy 100.000,- Sk na sumu 60.000,- Sk.“

V závere svojho podania právny zástupca uviedol, že okresný súd uznesením z 30. decembra 2004 konanie v predmetnej veci zastavil z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prejednanie a po nadobudnutí právoplatnosti tohto uznesenia má byť vec postúpená príslušnému orgánu - žalovanému. Uvedené rozhodnutie je podľa právneho zástupcu sťažovateľa chybné, pretože *„postup žalovaného v tomto prípade nie je správnym konaním, nevydáva sa rozhodnutie, sťažovatelia boli nútení hľadať ochranu na súde. Po dobu takmer 4 rokov, t. j. od roku 1996 do roku 2000 Okresný súd v Žiline vo veci nekonal a nečinnosť súdu sťažovateľom spôsobovala ujmu tak, ako to je popísané v žalobe z 24. 9. 1996. Proti uzneseniu Okresného súdu v Žiline zo dňa 30. 12. 2004 sp. zn. 16 C 1036/96 podali sťažovatelia (žalobcovia) odvolanie zo zásadných dôvodov, pretože právny názor okresného súdu je chybný“.*

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Sťažovatelia, zastúpení advokátom JUDr. O. P., Advokátska kancelária, P. B., podali 27. septembra 1996 na okresnom súde návrh *„o uloženie povinnosti“* z 24. septembra 1996, v ktorom ako odporcu označili obec Lietavská Lúčka. Svojím návrhom sa sťažovatelia domáhali, aby okresný súd zaviazal odporcu povinnosťou prihlásiť sťažovateľov na trvalý pobyt v dome v L. L. a zároveň uhradiť im trovy konania a právneho zastúpenia.

Dňa 1. októbra 1996 nechal vo veci konajúci sudca doručiť podaný návrh odporcovi spolu s výzvou, aby sa v lehote 11 dní vyjadril, spolu s upozornením, že v opačnom prípade

môže okresný súd rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie podľa § 153 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) (doručené 3. októbra 1996).

Odporca okresnému súdu 9. októbra 1996 doručil svoje vyjadrenie k podanému návrhu zo 7. októbra 1996.

Súdna kancelária na základe pokynu sudcu z 29. októbra 1996 zisťovala právoplatnosť rozsudku vydaného vo veci vedenej pod sp. zn. 12 C 48/96. Podľa záznamu z 30. októbra 1996 rozsudok v uvedený deň ešte nebol právoplatný.

Listom z 19. novembra 1996 (doručeným 21. novembra 1996) sťažovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu okresnému súdu oznámili, že považujú „za nevhodné, aby súd vo veci uloženia povinnosti sp. zn. 16 C 1036/96 nekonal a čakal až na rozhodnutie v konaní sp. zn. 12 C 48/96“.

Vo veci konajúci sudca nechal následne stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 48/96 zisťovať 9. apríla 1997, 12. mája 1997, 17. júna 1997, 4. augusta 1997, 10. septembra 1997, 23. októbra 1997, 3. decembra 1997, 5. januára 1998, 6. februára 1998 a 12. marca 1998. Počas celého tohto obdobia sa spisový materiál sp. zn. 12 C 48/96 nachádzal na Krajskom súde v Žiline.

Podľa úradného záznamu spísaného 23. apríla 2002 spisový materiál vo veci sp. zn. 12 C 48/96 bol súčasťou spisu okresného súdu sp. zn. 12 C 378/00 (obnova konania v tejto veci). Okresný súd následne 11. novembra 2002, 10. júna 2003 a 3. decembra 2003 zisťoval stav konania vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 378/00.

Na základe pokynu sudcu z 20. júna 2004 bolo v predmetnom konaní zistené, že konanie sp. zn. 12 C 378/00 bolo ukončené.

Vo veci konajúci sudca nariadil pokynom z 21. októbra 2004 pojednávanie v predmetnej veci na 15. november 2004 a nechal naň predvolať právnych zástupcov

účastníkov konania a súčasne vyzvať právneho zástupcu odporcu na predloženie plnej moci v predmetnej veci.

Na verejnom zasadnutí ústavného súdu konaného 2. marca 2005 právny zástupca sťažovateľov oboznámil ústavný súd s predmetom svojej sťažnosti.

Predseda okresného súdu následne v rámci svojich vyjadrení k prejednávanej veci uviedol, že samotní sťažovatelia svojím podaním už vlastne svoju sťažnosť „*ohraničili*“ len na obdobie od podania návrhu do júna 2000, keď opustili predmetnú nehnuteľnosť (dom) po tom, ako sa stalo právoplatným rozhodnutie súdu, ktorým boli zaviazaní ju vypratať, a taktiež v ňom uznali, že po tomto dátume na konaní v predmetnej veci už nemali právny záujem. Podľa jeho názoru za „*hraničný*“ v tomto konaní pre dobu, v ktorej možno v tejto veci „*teoreticky alebo aj prakticky uvažovať o prietahoch v konaní*“, možno považovať 25. november 1997, keď krajský súd rozhodol vo veci zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 48/96 tak, že predmetné nehnuteľnosti prikázal do výlučného vlastníctva spoluvlastníčke domu, nie sťažovateľom, ktorí tak stratili právny titul, na základe ktorého sa domáhali vykonania zápisu trvalého alebo prechodného pobytu. Obdobie nečinnosti okresného súdu v predmetnom konaní možno podľa predsedu okresného súdu ohraničiť na obdobie 13 mesiacov, t. j. od 29. októbra 1996 do 25. novembra 1997, avšak „*aj vtedy sudca konal vo veci a tá činnosť, akokoľvek to znie paradoxne, jeho činnosť v tom čase spočívala v nečinnosti, ale vo vedomej nečinnosti a v právne významnej nečinnosti*“, počas ktorej čakal na výsledok sporu, resp. odvolacieho konania týkajúceho sa zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 48/96.

K podaniu sťažovateľov z 24. februára 2005 predseda okresného súdu uviedol, že skutočnosti, v dôsledku ktorých sťažovatelia svoju ústavnú sťažnosť zmenili, nie sú ako uvádzajú „*nové*“, ale boli im už známe v roku 1997, 1998 a v neskorších rokoch. Pokiaľ by sa sťažovatelia obrátili na predsedu okresného súdu so sťažnosťou na prietahy v konaní, prinajmenšom by sa v odpovedi na sťažnosť dozvedeli skutočnosti, ktoré vo svojom podaní označujú za tzv. „*nové*“ a ktoré sa mohli dozvedieť i zo spisových materiálov vo veciach

vedených na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 48/96 a sp. zn. 16 C 1036/96, ak by do nich kedykoľvek za tých niekoľko rokov nahliadli. Podľa názoru predsedu okresného súdu sťažovatelia podali vo veci sp. zn. 16 C 1036/96 žalobu, o ktorej okresný súd „nemohol rozhodovať, lebo nikdy súd nemôže zaviazať iný orgán ako má rozhodnúť, lebo v tejto časti vlastne obec vykonáva nejakú zverenú kompetenciu štátu, čiže mohli to možno riešiť iným spôsobom. Nie je podstatné akým, ale určite nie takým, aby súd zaviazal iný orgán, že máš takto rozhodnúť“.

Vzhľadom na ním uvedené argumenty už podľa neho nie je možné rozhodnúť, aby okresný súd bol zviazaný konať vo veci bez zbytočných prietáhov, pretože tie už boli odstránené a aj keď to sťažovatelia priamo v podaní z 24. februára 2005 nepovedali, z obsahu ich podania podľa neho vyplýva, že na tejto veci už právny záujem nemajú. Na základe uvedeného predseda okresného súdu v prípade, ak by ústavný súd dospel k záveru, že vo vyššie špecifikovanom období 13 mesiacov došlo k prietahom v predmetnom konaní, tak „vzhľadom na ten nepomer, v akom bola pôvodná ústavná sťažnosť definovaná ako bola zmenená“, navrhol, aby ústavný súd nepriznal sťažovateľom finančné zadostučinenie, pretože „nie je v tomto konkrétnom prípade dôvodné“, a taktiež nepovažuje za správne, aby boli sťažovateľom priznané trovy konania.

V rámci svojich vyjadrení predseda okresného súdu poukázal aj na skutočnosť, že ústavná sťažnosť sťažovateľov bola podaná v čase, keď už bolo všetko vyriešené, a sťažovatelia v čase, keď to naozaj mohlo byť dôležité, do spisu nenahliadli ani nepodali sťažnosť na prietahy v konaní.

Právny zástupca sťažovateľov s argumentáciou predsedu okresného súdu „v podstatnej časti“ nesúhlasil. Vo svojom vyjadrení uviedol, že v predmetnej veci nesporne prietahy boli, pretože konanie prebiehalo od 27. septembra 1996, keď bol podaný návrh sťažovateľov, a okresný súd rozhodol vo veci samej až uznesením z 30. decembra 2004, čiže po viac ako 7 rokoch. Okresný súd podľa neho začal v predmetnej veci konať právne relevantným spôsobom až po podaní ústavnej sťažnosti.

Konanie týkajúce sa zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, v ktorej sa mali sťažovatelia zapísať na trvalý pobyt, nebolo dôvodom, aby súd v posudzovanom konaní nekonal, a v prípade, že okresný súd bol toho názoru, že v predmetnej veci nemôže konať v dôsledku prebiehajúceho konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, mal postupovať podľa § 109 písm. d) OSP a konanie prerušiť.

S poukázaním na argumentáciu predsedu okresného súdu, podľa ktorej okresný súd v predmetnej veci nemohol konať v dôsledku prebiehajúcich konaní vedených pod sp. zn. 12 C 48/96 (o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva) a sp. zn. 12 C 378/00 (o povolenie obnovy konania sp. zn. 12 C 48/96), právny zástupca sťažovateľov poukázal na skutočnosť, že okresný súd v predmetnej veci po skončení konania sp. zn. 12 C 48/96 (ako ani po skončení dovolacieho konania v tejto veci prebiehajúceho niekoľko mesiacov) nekonal, a zároveň na skutočnosť, že podanie návrhu na obnovu konania nemohlo byť prekážkou ďalšieho postupu súdu v predmetnej veci. Následne právny zástupca sťažovateľov opakovane poukázal na možnosť využitia inštitútu prerušenia konania v tomto prípade, ktorým by okresný súd zabránil vzniku prietáhov v konaní.

Vo vzťahu k predmetu žaloby právny zástupca uviedol, že žaloba sťažovateľov je podľa neho v súlade so zákonom a všeobecný súd je oprávnený o tomto práve sťažovateľov (právo prihlásiť sa na trvalý pobyt) rozhodnúť, pretože podľa neho neexistuje žiadny orgán, ktorý by prinútil príslušný orgán samosprávy v tejto veci konať.

Vo svojom vyjadrení právny zástupca sťažovateľov taktiež uviedol, že okresný súd konanie v predmetnej veci uznesením z 30. decembra 2004 zastavil pre nedostatok právomoci. Proti uzneseniu z 30. decembra 2004 sťažovatelia ešte podali odvolanie, aj keď už len „z *takého zásadného dôvodu*“, lebo boli presvedčení, že táto žaloba bola oprávnená a že je daná právomoc súdu, aby o nej konal.

Právny zástupca sťažovateľov ďalej poukázal na niektoré skutkové okolnosti týkajúce sa konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 48/96, ako aj na

skutočnosť, že podľa neho až do vyplatenia náhrady za spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti (v júni 2000) mali sťažovatelia právo na prihlásenie na trvalý pobyt v tejto nehnuteľnosti (dome). Podľa jeho názoru je nesporné a zjavné, že okresný súd v predmetnej veci nekonal, a preto žiadal, aby ústavný súd sťažnosti sťažovateľov „*v podstate vyhovel*“ a vyhlásil nález, v ktorom vysloví, že v období od podania žaloby sťažovateľov do 15. júna 2000 okresný súd svojou nečinnosťou porušil ich právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd už v predmetnom konaní meritórne rozhodol uznesením z 30. decembra 2004, právny zástupca zobral svoju sťažnosť v časti týkajúcej sa výroku, aby ústavný súd okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietáhov v predmetnej veci, späť. Právny zástupca sťažovateľov ústavný súd taktiež požiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 60 000 Sk, ako aj o priznanie náhrady trov konania a trov právneho zastúpenia, ktoré bližšie špecifikuje písomne do 3 dní.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov (...)“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želaného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá

zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A) Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je žaloba o určenie povinnosti zapísať sťažovateľov na trvalý pobyt. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľov a okresného súdu ani z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej zložitosti alebo skutkovej zložitosti veci.

B) Správanie sťažovateľov ako účastníkov konania ústavný súd hodnotí ako súčinnosť. Sťažovatelia boli v konaní zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom a ústavný súd v ich správaní nezistil žiadne okolnosti, v dôsledku ktorých by mohlo dôjsť k závažnejšiemu spomaleniu postupu súdu v predmetnom konaní.

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Okresný súd po začatí konania v predmetnej veci 27. septembra 1996 zaslal návrh sťažovateľov odporcovi spolu s výzvou, aby sa k nemu v stanovenej lehote vyjadril. V nasledujúcom období od 29. októbra 1996 do 20. júna 2004 okresný súd svoju činnosť v uvedenej veci obmedzil iba na zisťovanie stavu konania vedeného pod sp. zn. 12 C 48/96 (konanie o zrušenie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti) a neskôr konania sp. zn. 12 C 378/00 (konanie o návrhu na obnovu konania vedeného pod sp. zn. 12 C 48/96).

Z argumentácie predsedu okresného súdu v predmetnej veci vyplýva, že okresný súd v tomto konaní musel počkať na výsledok konaní vedených pod sp. zn. 12 C 48/96 a sp. zn. 12 C 378/00.

Podľa zistenia ústavného súdu predmetom konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 48/96 bolo zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, v ktorej sa

sťažovatelia v preskúmvanom konaní domáhali zápisu na trvalý pobyt. S ohľadom na túto skutočnosť možno teda konštatovať, že v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 48/96 bola riešená otázka, ktorá mohla mať význam pre rozhodnutie okresného súdu. V prípade, že však okresný súd k takémuto záveru v uvedenom konaní dospel, mohol podľa § 109 ods. 2 OSP konanie prerušiť, a tak svojím postupom zabrániť vzniku zbytočných priet'ahov v uvedenom konaní.

Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 48/96 bolo skončené rozsudkom krajského súdu z 25. novembra 1997, ktorý nadobudol právoplatnosť 5. februára 1998. Okresný súd po tomto dátume podľa svojho vyjadrenia čakal na výsledok konania vedeného pod sp. zn. 12 C 378/00, ktorého predmetom bol návrh na obnovu konania vedeného pod sp. zn. 12 C 48/96.

Podľa zistenia ústavného súdu návrh na obnovu konania bol okresnému súde doručený až 29. novembra 1999 t. j. viac ako dva roky od vyhlásenia rozsudku vo veci vedenej pod sp. zn. 12 C 48/96, a okresný súd v tejto veci rozhodol uznesením sp. zn. 12 C 378/2000 z 30. januára 2004, ktoré nadobudlo právoplatnosť 27. februára 2004.

Z týchto skutočností je teda zrejmé, že v čase začatia konania sp. zn. 12 C 378/00 bola vec vedená na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 48/96 právoplatne skončená. Keďže prípadné povolenie obnovy konania má za následok iba odklad vykonateľnosti rozhodnutia (§ 234 ods. 3 OSP), a nie jeho zrušenie, nemožno s argumentáciou okresného súdu, podľa ktorej bolo potrebné v uvedenom konaní vyčkat' na výsledok konania vedeného pod sp. zn. 12 C 378/00, súhlasiť, a to o to viac, že okresný súd v posudzovanom konaní nekonal už dva roky pred podaním návrhu na obnovu konania.

V závere ústavný súd poukazuje aj na skutočnosť, že konanie v predmetnej veci bolo skončené uznesením okresného súdu č. k. 16 C 1036/96-31 z 30. decembra 2004, ktorým okresný súd konanie zastavil pre nedostatok svojej právomoci na prerokovanie a rozhodnutie predmetnej veci.

S poukazom na ustanovenie § 103 OSP, podľa ktorého súd kedykoľvek za konania prihliada na to, či sú splnené podmienky konania, možno konštatovať, že okresnému súdu nič nebránilo pri zistení neodstrániteľnej vady konania (t. j. nedostatku svojej právomoci na prerokovanie a rozhodnutie veci) konanie v predmetnej veci z tohto dôvodu zastaviť už v rámci vykonávania prvotných úkonov vo veci. S prihliadnutím na záver, ku ktorému okresný súd dospel vo svojom uznesení č. k. 16 C 1036/96-31 z 30. decembra 2004, sa napokon aj jeho postup spočívajúci vo vyčkávaní na výsledok konaní vedených na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 48/96 a sp. zn. 12 C 378/00 javí ako právne irelevantný.

Vyššie uvedené skutočnosti nesvedčia o tom, že by okresný súd organizoval svoj procesný postup v posudzovanom konaní (sp. zn. 16 C 1036/96) tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania ohľadne práv, ktoré boli predmetom žaloby, tak ako mu to ukladá ustanovenie § 100 ods. 1 OSP, ktoré predstavuje premietnutie ústavnej garancie práva účastníkov občianskeho súdneho konania na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov v zákonnej rovine.

S ohľadom na vyššie uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené právo sťažovateľov bolo porušené.

2. Sťažovatelia vo svojej sťažnosti žiadali aj o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 60 000 Sk z dôvodu ujmy, ktorá súvisela s ich ťažkosťami vzniknutými v dôsledku skutočnosti, že sa v predmetnej nehnuteľnosti nemohli zapísať na trvalý pobyt.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať každému zo sťažovateľov sumu 30 000 Sk (spolu vo výške 60 000 Sk). Táto suma zohľadňuje s prihliadnutím na predmet konania okresného súdu dĺžku zbytočných prietáhov v tomto konaní, ako aj neefektívny postup okresného súdu v predmetnej veci a s tým spojenú ujmu sťažovateľov.

3. Sťažovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadali priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 22 145 Sk, ktoré bližšie špecifikovali ako odmenu za dva úkony právnej služby (prípravu a prevzatie vecí, spísanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2004 vrátane režijného paušálu (2 x 4 534 Sk + 2 x 136 Sk), ďalej odmenu za tri úkony právnej služby (vyjadrenie k stanovisku okresného súdu zo 7. januára 2005, úpravu ústavnej sťažnosti z 24. februára 2005, zastupovanie na pojednávaní 2. marca 2005) vrátane režijného paušálu (3 x 2 501 Sk + 3 x 150 Sk), náhradu za stratu času vo výške 3 500 Sk (14 polhodín x 250 Sk) a úhradu cestovného vo výške 1 352 Sk (na cestu bolo použité motorové vozidlo Škoda Felícia, ev. č. PB 998 AI, cena benzínu za liter 33,50 Sk, priemerná spotreba 6,73 l na 100 km).

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z § 1, § 13, § 15, § 16 ods. 4, § 17 a § 20 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb účinnej od 1. januára 2005 a z ustanovení § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvej vety v spojení s § 16, § 1 ods. 3, § 17, § 19 ods. 3 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“) s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovatelia namietajú, v zásade nie je ociteľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2004 v konaní

pred ústavným súdom predstavuje 4 534 Sk (v období od 1. januára 2005 predstavuje 2 501 Sk) a hodnota režijného paušálu 136 Sk (v období od 1. januára 2005 predstavuje 150 Sk).

V súlade s týmito ustanoveniami možno teda trovy konania vyčíslit' ako súčet odmeny za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2004 pre dve osoby vrátane režijného paušálu ($4 \times 3\,627 \text{ Sk} + 2 \times 136 \text{ Sk} = 14\,780 \text{ Sk}$), ďalej odmeny za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2005 pre dve osoby (za tretí úkon úprava sťažnosti z 24. februára 2005 odmena nie je priznaná) vrátane režijného paušálu ($4 \times 2\,001 \text{ Sk} + 2 \times 150 \text{ Sk} = 8\,304 \text{ Sk}$), náhrady za stratu času ($14 \text{ polhodín} \times 250 \text{ Sk} = 3\,500 \text{ Sk}$) a cestovné (základná náhrada $6,2 \text{ Sk} \times 548 \text{ km} + \text{spotrebované pohonné hmoty } 36 \text{ l} \times 33,5 \text{ Sk} = 4\,603 \text{ Sk}$). Náhrada trov konania v predmetnej veci vypočítaná podľa platnej právnej úpravy teda spolu predstavuje 31 115 Sk.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia spolu 22 145 Sk neodporuje platným právnym predpisom, a preto priznal náhradu trov právneho zastúpenia v celej výške uplatnenej právnym zástupcom sťažovateľov.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. marca 2005